

ZAMONAVIY TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKT DAN FOYDALANISH

Qo'ziyeva Bahora Naim qizi

Sevan Ul Hikma xususiy maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Samarqand viloyati, Kattaqo'rg'on tumani

Email: bahoraquziyeva567@gmail.com

Anotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni, afzalliklari hamda imkoniyatlari yoritilgan. Xususan, SI yordamida o'quv jarayonini individuallashtirish, bilimni baholashda avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanish va o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini oshirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish bo'yicha mavjud tajriba va istiqbollar ham ko'rib chiqilgan. Shu bilan birga, SI texnologiyalarining xavf-xatarlari va ularni bartaraf etish yo'llari ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar. sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, raqamli ta'lim, individuallashtirilgan o'quv, innovatsion metodlar

Bugungi tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan zamonaviy dunyoda sun'iy intellekt (SI https://uz.wikipedia.org/wiki/Sun%CA%BCiy_intellekt) texnologiyalari turli sohalarda o'z o'rnini topmoqda. Ta'lim sohasi ham bundan mustasno emas. Yaqin yillarda SI ta'lim jarayonining muhim bir qismiga aylanishi, o'quvchilar va o'qituvchilar ishini osonlashtirishi bilan birga, ta'lim sifatini tubdan o'zgartirishga xizmat qilishi kutilmoqda.

Avvalo, sun'iy intellekt nima? Bu – inson aqliy faoliyatini taqlid qiluvchi, o'rganish, tahlil qilish va qaror qabul qilish kabi funksiyalarni bajara oladigan texnologiyalardir. Masalan, bugungi kunda ko'plab onlayn ta'lim platformalari (Khan Academy, Coursera, Duolingo) SI asosida har bir o'quvchining bilim darajasiga mos individual darslar tuzmoqda. Bu, albatta, shaxsga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega.

O'zbekiston ta'lim tizimida ham raqamlashtirish va sun'iy intellektdan foydalanish bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Ba'zi maktablarda raqamli laboratoriyalar, elektron kundaliklar, onlayn sinov tizimlari joriy etilgan. Bu esa o'qituvchilarga o'quvchilar bilimini yanada chuqurroq tahlil qilish imkonini bermoqda. Biroq, sun'iy intellektni to'liq qo'llash uchun texnik infratuzilma, malakali mutaxassislar va yondashuvlar kerak bo'ladi.

Sun'iy intellektning afzalliklari ko'p: u o'quvchilar bilimini tezda baholaydi, ularga mos mashqlarni taklif qiladi, til o'rganishda suhbatdoshlik qiladi, tarixiy ma'lumotlarni jonlantiradi. Lekin bu bilan birga, ayrim xavotirlar ham bor. Masalan, SI asosidagi texnologiyalar noto'g'ri ma'lumotlar asosida ishlasa, o'quvchilarda noto'g'ri bilim shakllanishi mumkin. Shuningdek, inson omilining kamayishi ta'limning ruhiy va tarbiyaviy tomonlariga ta'sir qilishi mumkin.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

Shunday ekan, bizga sun'iy intellektni ta'limga joriy etishda muvozanat kerak: o'qituvchi shunchaki nazoratchi emas, balki ma'naviy-axloqiy tarbiyani beruvchi yetakchi bo'lib qolishi lozim. SI esa bu jarayonda samarali vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kelajak – sun'iy intellekt bilan chambarchas bog'liq. Ammo u bizning o'rnimizni egallamasligi, balki bizga ko'makchi bo'lishi kerak. Ta'lim sohasida esa bu imkoniyatdan oqilona va maqsadli foydalanish har birimizning burchimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Russell, S., & Norvig, P. (2020). Artificial Intelligence: A Modern Approach (4th ed.). Pearson Education.
2. UNESCO. (2021). AI and Education: Guidance for Policy-makers. Paris: UNESCO.
3. Selwyn, N. (2019). Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education. Polity Press.
4. Oxford Insights. (2023). Government AI Readiness Index 2023. <https://www.oxfordinsights.com/ai-readiness-index>
5. Khan Academy, Coursera va Duolingo rasmiy saytlaridan olingan ma'lumotlar.
6. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. (2022). Raqamli ta'lim strategiyasi. <https://www.maktab.uz>